

โครงการอบรมวิชาการและทักษะปฏิบัติการด้านพิพิธภัณฑ์ (Museum Academy 2016)

หลักการและเหตุผล

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (สพร.) ในกำกับของสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (สบร.) ได้ดำเนินงานโครงการวิจัยองค์ความรู้ด้านพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นโครงการตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ คือ (1) การเป็นองค์กรการเรียนรู้ขนาดใหญ่ ที่สมบูรณ์ หลากหลายและเป็นองค์กรนำทางด้านฐานความรู้ โดยสอดคล้องกับพันธกิจของ สพร. (2) การสร้างพิพิธภัณฑ์ต้นแบบและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้

นอกจากนี้ สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ยังสนับสนุนและร่วมมือเป็นเครือข่ายกับพิพิธภัณฑ์อื่นทั่วประเทศ เพื่อร่วมสร้างมาตรฐานกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงเสริมสร้างความรู้ด้านพิพิธภัณฑ์วิทยาและพิพิธภัณฑ์ศึกษาที่เหมาะสม ตลอดจนสนับสนุนการเผยแพร่องค์ความรู้โดยการจัดประชุมวิชาการ การจัดเสวนาทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี สังคม ศิลปวัฒนธรรม และชาติพันธุ์วิทยา ที่อยู่ในกระแสความสนใจของคนในสังคม หรือเรื่องราวในอดีตที่มีผลกับปัจจุบัน อันเป็นการเผยแพร่และต่อยอดองค์ความรู้สู่สาธารณชน

โดยฝ่ายวิชาการ สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ มีแผนการดำเนินงานด้านพิพิธภัณฑ์ศึกษา โดยเห็นว่าในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา พิพิธภัณฑ์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทยมากขึ้น วัฒนธรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคนในสังคมไทย โดยพิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ และศูนย์การเรียนรู้ในประเทศไทยได้ปรากฏขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ แหล่งสาระเชิงบันเทิง รวมทั้งสถานที่สร้างแรงบันดาลใจและความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ เมื่อพิพิธภัณฑ์มีบทบาทต่อคนในสังคมมากขึ้น บุคลากรในสายงานพิพิธภัณฑ์ก็มีความจำเป็นที่ต้องสร้าง “งาน” ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในสังคม คนทำงานพิพิธภัณฑ์ก็จำเป็นต้องรับมือกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ด้วยเทคนิคและวิธีการอย่างใหม่ โดยผู้ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์ควรทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งในเรื่องของประเด็นเนื้อหา และวิธีการเรียนรู้ของผู้ชม ซึ่งควรรวมไปถึงรสนิยมการใช้ชีวิตและวิธีการเฝ้าหาความรู้ของผู้ชมกลุ่มต่างๆ

โดยเห็นว่า โครงการอบรมวิชาการและทักษะปฏิบัติการด้านพิพิธภัณฑ์ (Museum Academy 2016) จะทำให้เกิดความตื่นตัวของการทำงานพิพิธภัณฑ์ โดยคาดหวังให้ผู้รับการอบรมเกิดการประยุกต์ใช้กับงานของตน ทั้งนี้ ได้รับความร่วมมือทางวิชาการกับ องค์กรพิพิธภัณฑ์ นักวิชาการ นักปฏิบัติการด้าน

พิพิธภัณฑ์ อาทิ มูลนิธิบ้านฮอลันดา โดยเป็นภาคียุทธศาสตร์ในการให้ความรู้ทางด้านพิพิธภัณฑ์ และได้พัฒนาเพื่อเป็นหลักสูตรนำร่องตาม “โครงการอบรมวิชาการและทักษะปฏิบัติการด้านพิพิธภัณฑ์” (Museum Academy 2016) บนพื้นฐานของแนวคิด “*Learning by Doing*” โดยในโครงการนำร่องนี้ ได้ทดลองจัด 4 หัวข้อ ที่ได้จากการสำรวจความต้องการของนักปฏิบัติการในพิพิธภัณฑ์ (ผ่านการตอบแบบสอบถามของโครงการบรรยายวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์ Museum inFocus) ประกอบด้วย

1. **รู้ สร้าง งานพิพิธภัณฑ์: การวางแผนพิพิธภัณฑ์สมัยใหม่**
(Introduction to ‘new museology’ & museum planning)
เอสเตรล่า-หทัยรัตน์ มณเฑียร
23 – 25 มิถุนายน 2559
2. **งานการศึกษาสำหรับพิพิธภัณฑ์ในศตวรรษที่ 21**
(Museum Education)
ไฉ่ต-พัฒน์พงศ์ มณเฑียร
30 มิถุนายน – 2 กรกฎาคม 2559
3. **ปฏิบัติการ ‘สวย’ ด้วย ‘แสง’ (Lighting Design for Exhibition)**
ธรรณิยา ยุกตะทัต FOS Lighting Design Studio
7-9 กรกฎาคม 2559
4. **‘เขียน’ อย่างไรในนิทรรศการ?**
(How to write an exhibition ‘TEXT’?)
นันท์นรี พานิชกุล และทีมนิทรรศการ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC)
ทวีศักดิ์ วรฤทธิ์เรืองอุไร และทีมนิทรรศการ มิวเซียมสยาม
28-30 กรกฎาคม 2559

โดยจัดทำเป็นหลักสูตรระยะสั้น จำนวน 4 หัวข้อ หัวข้อละ 3 วัน ซึ่งจะจัดในวันพฤหัสบดี, วันศุกร์ และวันเสาร์ โครงสร้างการอบรมประกอบด้วย การฟังบรรยายแนวคิดและทฤษฎีเฉพาะเรื่องที่มีความทันสมัย การออกภาคสนามเพื่อดูตัวอย่างงาน และการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการโดยใช้นิทรรศการของมิวเซียมสยามและพิพิธภัณฑ์อื่นๆ เป็นฐานการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกกระบวนการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหาของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติการจริง

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมและการคัดเลือก การฝึกอบรมเปิดกว้างให้กับนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ภัณฑารักษ์ ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับสายงานพิพิธภัณฑ์ทุกแขนง โดยผู้สนใจสมัครต้องระบุเหตุผลที่ต้องการเข้าร่วมฝึกอบรมและความคาดหวังต่อการประยุกต์ใช้กับงานหรือความสนใจของตนเอง โดยผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับประกาศนียบัตรจากสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ เห็นว่าโครงการฯ ดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ร่วมกันจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติ โดยเป็นการลงลึกถึงทฤษฎีและปฏิบัติการที่แตกต่างจากหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยของไทย สามารถสร้างความแข็งแกร่งให้กับวงวิชาการพิพิธภัณฑ์ศึกษาได้ ซึ่งจะทำให้บุคลากรที่ทำงานด้านพิพิธภัณฑ์เข้าใจถึงส่วนประกอบต่างๆ ของงานพิพิธภัณฑ์และการสร้างสรรค์งานพิพิธภัณฑ์ให้สามารถสื่อสารกับผู้เข้าชมให้ได้รับประสบการณ์ที่ชัดเจน และสร้างความแปลกใหม่ในการเรียนรู้ นอกจากนี้ บุคลากรด้านพิพิธภัณฑ์จะได้มีแรงบันดาลใจในการต่อยอดความรู้และทักษะเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเกิดการพัฒนาในสายงานพิพิธภัณฑ์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1) เพื่อเชื่อมคนทำงานพิพิธภัณฑ์ โดยมี สพร. เป็นแกนกลางในการส่งมอบองค์ความรู้ เพื่อสร้างภาคีการเรียนรู้ร่วมกันจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาควิชาการ ภาคปฏิบัติ และชุมชนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับวงวิชาการพิพิธภัณฑ์ศึกษา

2) เพื่อเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานด้านพิพิธภัณฑ์ศึกษาแก่บุคลากรของสพร. และบุคลากรด้านพิพิธภัณฑ์ในเรื่องประวัติและพัฒนาการของพิพิธภัณฑ์ บทบาทต่อสังคม นิยามและประเภทของพิพิธภัณฑ์ เทคนิคเชิงปฏิบัติการในงานพิพิธภัณฑ์และวิธีการในการสื่อสาร รวมถึงการบริหารจัดการ การดำเนินงานต่างๆ รูปแบบองค์กร การจัดการ และการวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อให้พิพิธภัณฑ์เป็นองค์กรที่รับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง

3) เพื่อเพิ่มช่องทางงานบริการทางวิชาการในการบ่มเพาะแนวคิดการจัดการพิพิธภัณฑ์แนวใหม่ และขยายผลต้นแบบการเรียนรู้สู่สังคม

กลุ่มเป้าหมาย : จำนวน 15-20 คน

นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับสายงานพิพิธภัณฑ์ทุกแขนง และผู้สนใจทั่วไป

สถานที่จัดการอบรม

ห้องคลังความรู้ ชั้น 2 อาคารสำนักงาน สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (มิวเซียมสยาม) เลขที่ 4 ถนนสนามไชย แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

*ทั้งนี้ในแต่ละหลักสูตรอาจมีการศึกษาดูงาน นอกสถานที่

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเชื่อมคนทำงานพิพิธภัณฑ์ โดยมี สพร. เป็นแกนกลางในการส่งมอบองค์ความรู้ เพื่อสร้างภาคีการเรียนรู้ร่วมกันจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาควิชาการ ภาคปฏิบัติ และชุมชนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับวงวิชาพิพิธภัณฑ์ศึกษา
- 2) เพื่อเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานด้านพิพิธภัณฑ์ศึกษาแก่นุคลากรของสพร. และบุคลากรด้านพิพิธภัณฑ์ทั้งในเรื่องแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคปฏิบัติการ
- 3) เพื่อเพิ่มช่องทางงานบริการทางวิชาการในการบ่มเพาะแนวคิดการจัดการพิพิธภัณฑ์แนวใหม่ และขยายผลต้นแบบการเรียนรู้สู่สังคม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) บุคลากรด้านพิพิธภัณฑ์ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของงานพิพิธภัณฑ์อย่างกว้างขวางมากขึ้น
- 2) สามารถสร้างองค์ความรู้ แนวคิด จินตนาการที่ได้จากการเรียนรู้ และจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยนำความรู้ที่ได้จากการบูรณาการจากศาสตร์ที่หลากหลายไปพัฒนา หรือปรับใช้ให้สอดคล้องกับงานของตนเพื่อสร้างประโยชน์และสร้างสรรค์การเรียนรู้สู่สังคม โดยมีพิพิธภัณฑ์เป็นชุมพลแห่งการเรียนรู้
- 3) สร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสพร. และนักวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ฝ่ายวิชาการ สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

ข้อมูลเพิ่มเติม 02 225 2777 ต่อ 407, 419, 420

อีเมล <chonchanok@ndmi.or.th>

